GENERALINIO ADVOKATO ANTONIO TIZZANO IŠVADA, pateikta 2006 m. kovo 30 d. [1]

I — Įžanga

1. 2004 m. gruodžio 14 d. Sprendimu Prancūzijos Kasacinis teismas (*Cour de Cassation*) pagal EB 234 straipsnį pateikė Teisingumo Teismui du prejudicinius klausimus dėl EB 88 straipsnio 3 dalies ir bendrųjų Bendrijos teisės principų, susijusių su įrodinėjimo pareiga, išaiškinimo.

2. Šie klausimai buvo pateikti nagrinėjant *Laboratoires Boiron SA* (toliau – *Boiron*) apeliacinį skundą, kuriuo reikalaujama grąžinti sumą, kurią ji sumokėjo *Agence centrale des organismes de sécurité sociale* (toliau – ACOSS) kaip valstybės nustatytą tiesioginio vaistų pardavimo mokestį.

1 — Originalo kalba: italų.

II — Teisės aktai

Bendrijos teisė

3. Nagrinėjamoje byloje pirmiausia turėtume remtis EB 87 straipsnio 1 dalimi, kurioje nurodyta, kad, išskyrus tuos atvejus, kai ši Sutartis nustato kitaip, valstybės narės arba iš jos valstybinių išteklių bet kokia forma suteikta pagalba, kuri, palaikydama tam tikras įmones arba tam tikrų prekių gamybą, iškraipo konkurenciją arba gali ją iškraipyti, yra nesuderinama su bendrąja rinka, kai ji daro įtaką valstybių narių tarpusavio prekybai.

4. Taip pat reikėtų paminėti EB 88 straipsnio 3 dalį, kurioje tiek, kiek ji taikoma šiai bylai, nustatyta:

„Apie visus ketinimus suteikti ar pakeisti pagalbą Komisija turi būti laiku informuojama, kad ji galėtų pateikti savo pastabas.“

Nacionalinė teisė

5. Šiai bylai svarbios nacionalinės teisės nuostatos yra tokios pačios, kaip ir apibūdintos anksčiau mano pateiktoje išvadoje *Ferring* byloje [2], į kurią darau nuorodą dėl išsamesnės informacijos. Todėl šioje byloje pažymėsiu tik esminius aspektus.

6. Prancūzijoje vaistai yra tiekiami vaistinėms vienu iš dviejų būdų – didmeninių platintojų („grossistes-répartiteurs") arba tiesiogiai parduodami farmacijos laboratorijų.

7. Visuomenės sveikatos kodekso (toliau – CSP) R.5124-2 straipsnyje didmeninis platintojas apibrėžiamas kaip „bet kuri įmonė, vaistus, išskyrus tuos, kurie skirti eksperimentams su žmonėmis, perkanti ir laikanti tam, kad neperdirbusi juos platintų didmeniniu būdu".

8. Versdamiesi savo veikla, didmeniniai platintojai turi vykdyti tam tikrus su viešąja paslauga susijusius įpareigojimus, kuriuos yra nustačiusios Prancūzijos valdžios institucijos, siekdamos užtikrinti pakankamą vaistų pasiūlą Prancūzijoje [3].

9. Reikėtų pabrėžti, kad šie su viešąja paslauga susiję įpareigojimai yra nustatyti tik didmeniniams platintojams ir netaikomi farmacijos laboratorijoms, kurios nusprendžia pateikti į rinką savo gaminius, tiesiogiai juos parduodamos savarankiškai (per vidaus skyrių ar dukterinę bendrovę) arba per paskirtus atstovus.

10. Šioje byloje taip pat reikėtų remtis 1997 m. gruodžio 19 d. Įstatymu dėl socialinio draudimo finansavimo 1998 metais (Loi de financement de la sécurité sociale pour 1998, Nr. 97-1164 [4], toliau – 1997 m. gruodžio 19 d. Įstatymas), kuriuo farmacijos laboratorijų tiesiogiai vaistinėms parduodami vaistai apmokestinami specialiu mokesčiu. Šio įstatymo 12 straipsnis buvo įtrauktas į Socialinio draudimo kodekso L.245-6-1 straipsnį, kuriame nustatyta:

„Mokestį, apskaičiuojamą nuo farmacijos laboratorijų apyvartos iki mokesčių, pasiektos Prancūzijoje vaistinėms, kooperatinėms

2 — 2001 m. gegužės 8 d. išvada (2001 m. lapkričio 22 d. Sprendimas, C-53/00, Rink. p. I-9067).

3 — Iki 1998 m. vasario mėn. šiuos įpareigojimus nustatė 1962 m. spalio 3 d. Dekretas (1962 m. spalio 12 d. JORF, p. 9999). Ši tvarka vėliau buvo iš dalies pakeista 1998 m. vasario 11 d. Dekretu Nr. 98-79 (1998 m. vasario 13 d. JORF, p. 2287) ir 1999 m. kovo 4 d. Dekretu Nr. 99-144 (1999 m. kovo 5 d. JORF, p. 3294).

4 — 1997 m. gruodžio 23 d. JORF, p. 18635.

vaistinėms ir kalnakasių kooperatinėms vaistinėms didmenine tvarka parduodant vaistus, įtrauktus į L.162-17 straipsnyje paminėtą sąrašą, išskyrus Visuomenės sveikatos kodekso L.601-6 straipsnyje nustatytus nepatentuotus vaistus, moka vienos ar kelių rūšių vaistais prekiaujančios įmonės, kaip apibrėžta Visuomenės sveikatos kodekso L.596 straipsnyje.

Šio mokesčio norma – 2,5 %".

Šios nuostatos tikslas – atkurti vienodą požiūrį į platinimo kanalus, leidžiant iš vaistinių susigrąžinti *a posteriori* dalį didmenininko pelno.

Kas ketvirtį mokamas mokestis apskaičiuojamas remiantis praėjusio ketvirčio apyvarta; šį mokestį surenka ir jo surinkimą kontroliuoja Centrinė socialinio draudimo įstaigų agentūra. Galiausiai iš šio mokesčio gautos pajamos pervedamos Nacionaliniam pagal darbo sutartį dirbančių darbuotojų ligos draudimo fondui (CNAMTS)".

11. Nagrinėjamas mokestis, skirtas finansuoti Nacionalinį ligos draudimo fondą, buvo specialiai nustatytas siekiant apmokestinti tik farmacijos laboratorijų tiesioginio pardavimo (taip neapmokestinant didmeninių platintojų pardavimo), turint tikslą atkurti įvairių vaistų platinimo kanalų konkurencijos pusiausvyrą.

12. Tai yra pakankamai aišku iš 1997 m. gruodžio 19 d. Įstatymo projekto pagrindimo:

„Tiesioginio pardavimo apimtis per paskutiniuosius metus labai padidėjo ir kelia pavojų, kad bus sutrikdyta kompensuojamų vaistų platinimo sistemos pusiausvyra.

13. Reikia pažymėti, kad Socialinio draudimo kodekso L.245-6-1 straipsnis nuo 2003 m. sausio 1 d. buvo panaikintas 2002 m. gruodžio 20 d. Įstatymo Nr. 2002-1487 16 straipsniu [5].

III — Faktinės aplinkybės ir procedūra

14. *Boiron* yra farmacijos laboratorija, kurios specializacija – homeopatinių vaistų, kuriuos ji platina Prancūzijoje per tiesioginio pardavimo sistemą ar per didmeninius platintojus, gamyba.

5 — „Loi de financement de la sécurité sociale pour 2003", (2002 m. gruodžio 24 d. JORF, p. 21482).

15. Norėdama sumokėti 1997 m. gruodžio 19 d. Įstatymu nustatytą mokestį (toliau – ginčijamas mokestis) už 1998 ir 1999 metus, *Boiron* deklaravo ACOSS savo tiesioginio pardavimo vaistinėms apyvartą, tačiau nedeklaravo per didmeninius platintojus pasiektos apyvartos.

16. ACOSS nusprendė, kad, apskaičiuojant mokestį, į pastarąją apyvartą taip pat turi būti atsižvelgta, ir perskaičiavo mokesčio sumą.

17. *Boiron* sumokėjo reikalaujamą sumą, tačiau, ginčydama jos pagrįstumą, pateikė skundą ACOSS administracijos tarybai.

18. Negavusi jokio atsakymo iš šios tarybos, *Boiron* pareiškė ieškinį Liono Socialinės apsaugos bylų teisme (*Tribunal des affaires de sécurité sociale*), siekdama susigrąžinti sumokėtą sumą ir tvirtindama, kad didmeninių platintojų atleidimas nuo ginčijamo mokesčio yra neteisėta valstybės pagalba EB sutarties 92 straipsnio (po pakeitimo – EB 87 straipsnis) prasme.

19. 2000 m. birželio 3 d. minėtas teismas nurodė ACOSS grąžinti *Boiron* šios sumokėtą sumą, tačiau ACOSS apskundė šį sprendimą Liono Apeliaciniam teismui (*Cour d'appel*), kuris jį panaikino.

20. Tada *Boiron* apskundė *Cour d'appel* sprendimą *Cour de Cassation*; šiam teismui iškilo abejonių dėl Bendrijos teismų praktikos, susijusios su valstybės pagalba, taikymo srities ir todėl jis 2004 m. gruodžio 14 d. sprendimu sustabdė bylos nagrinėjimą ir pateikė Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar Bendrijos teisė turi būti aiškinama taip, kad farmacijos laboratorija, turinti sumokėti 1997 m. gruodžio 19 d. Įstatymo Nr. 97-1164 dėl socialinio draudimo finansavimo 1998 metais 12 straipsnyje numatytą mokestį, siekdama jį susigrąžinti, turi teisę remtis tuo, kad didmeninių platintojų neapmokestinimas šiuo mokesčiu yra valstybės pagalba?

2. Jei atsakymas į šį klausimą yra teigiamas ir kadangi tai, ar prašymas dėl grąžinimo bus patenkintas, gali priklausyti tik nuo jį pateikusio asmens nurodytų duomenų, ar Bendrijos teisė turi būti aiškinama taip, jog nacionalinės teisės taisyklės, pagal kurias šis grąžinimas priklauso nuo prašymą pateikusio asmens įrodymo, kad jos gavėjų patirta nauda viršija jų papildomas sąnaudas, patirtas įgyvendinat nacionalinės teisės aktais nustatytus su viešąja paslauga susijusius įsipareigojimus, ar kad 2003 m. liepos

24 d. Teisingumo Teismo Sprendime (*Altmark Trans ir Regierungspräsidium Magdeburg*) nustatytos sąlygos nėra įvykdytos, yra įrodymo būdai, kurie padaro praktiškai neįmanomą ar pernelyg sudėtingą susigrąžinimą tokio privalomo mokesčio, koks, pavyzdžiui, numatytas Socialinio draudimo kodekso 245-6-1 straipsnyje, dėl kurio buvo pateiktas prašymas kompetentingai valdžios institucijai, remiantis tuo, jog didmeninių platintojų atleidimas nuo mokesčio yra valstybės pagalba, apie kurią nebuvo pranešta Europos Bendrijų Komisijai?"

IV — Teisinė analizė

Dėl pirmojo klausimo

Įžanginės pastabos

21. Reikia pažymėti, kad, nagrinėjant bylą, ACOSS teises ir įsipareigojimus perėmė Liono socialinio draudimo išmokų ir šeimos pašalpų išieškojimo sąjunga (*Union de recouvrement des cotisations de sécurité sociale et d'allocations familiales*; toliau – URSSAF).

22. Nagrinėjamoje byloje rašytines pastabas pateikė *Boiron*, URSSAF, Prancūzijos vyriausybė ir Komisija, kurios visos dalyvavo 2005 m. spalio 13 d. posėdyje.

23. Pirmiausia turiu priminti, jog pagrindinėje byloje nagrinėjamo mokesčio pobūdis jau buvo apsvarstytas sprendime *Ferring*, kuriame Teisingumo Teismas nustatė, kad šis mokestis, nustatytas tik farmacijos laboratorijų vykdomam tiesioginiam vaistų pardavimui, yra valstybės pagalba didmeniniams platintojams tiek, kiek dėl šio neapmokestinimo patirta nauda viršija jų papildomas sąnaudas, patirtas įgyvendinant nacionalinės teisės aktais jiems nustatytus su viešąja paslauga susijusius įsipareigojimus [6].

24. Taip pat reikia priminti, kad Prancūzija panaikino šį mokestį 2002 m. gruodžio 20 d. Įstatymu.

25. Todėl šioje byloje iškelta problema yra susijusi tik su antikonkurencinėmis pasekmėmis, kurių kėlė mokesčio nustatymas iki

6 — 2 išnašoje minėto sprendimo 14–29 punktai.

jo panaikinimo momento. Pirmuoju klausimu *Cour de Cassation* klausia, ar tą mokestį sumokėjusios įmonės gali reikalauti grąžinti jį per teismus, jeigu įrodoma, kad šis mokestis yra pagalba.

26. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodė, kad Teisingumo Teismo praktika šiuo klausimu nėra visiškai aiški: sprendime *Banks* Teisingumo Teismas, atrodo, iš esmės atmetė privalomojo mokesčio mokėtojų galimybę remtis tuo, jog kitų asmenų atleidimas nuo mokesčio yra valstybės pagalba, siekiant išvengti šio mokesčio mokėjimo ar jį susigrąžinti [7]. Atrodo, toks pats požiūris buvo patvirtintas ir vėliau sprendime *Sea-Land* [8].

27. Tačiau prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat pažymi, kad bylose *Ferring* ir *GEMO* [9], kuriose buvo iškilę, jo manymu, panašių problemų, kaip ir *Banks* bei *Sea-Land*, Teisingumo Teismas aiškiai neatmetė tokios galimybės ir bet kuriuo atveju sprendime *Van Calster* pripažino, kad tam tikromis aplinkybėmis nacionaliniai teismai gali nurodyti sugrąžinti mokesčius ar įmokas, kurios sudaro neatskiriamą pagalbos priemonės dalį [10].

Vertinimas

28. Visų pirma manau, kad nėra būtina priminti, jog Bendrijos vykdoma pagalbos kontrolė yra skirta išvengti iškraipymo pasekmių, kurių tam tikros nacionalinės priemonės gali sukelti to paties sektoriaus įmonių konkurencijai. Taigi nustačius, kad nacionalinė priemonė yra nesuderinama pagalba, tos priemonės sukeltos iškraipančios pasekmės turi būti pašalintos ir atkurta buvusi padėtis [11]. Apskritai tokia padėtis yra atkuriama pareikalavus iš gavėjų grąžinti neteisėtą pagalbą ją paskyrusiai įstaigai, ir pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką yra logiška tai, kad pagalba grąžinama nustačius, jog ji yra neteisėta [12].

7 — 2001 m. rugsėjo 20 d. Sprendimas (C-390/98, Rink. p. I-6117, 80 punktas).

8 — 2002 m. birželio 13 d. Sprendimas (C-430/99 ir C-431/99, Rink. p. I-5235, 47 punktas).

9 — 2003 m. lapkričio 20 d. Sprendimas (C-126/01, Rink. p. I-13769).

10 — 2003 m. spalio 21 d. Sprendimas (C-261/01 ir C-262/01, Rink. p. I-12249, 53, 54 punktai).

11 — Be daugelio kitų sprendimų, žr. 1994 m. rugsėjo 14 d. Sprendimą *Ispanija prieš Komisiją* (C-278/92–C-280/92, Rink. p. I-4103, 75 punktas) ir 1995 m. balandžio 4 d. Sprendimą *Komisija prieš Italiją* (C-348/93, Rink. p. I-673, 26 punktas).

12 — Be kita ko, žr. 1990 m. kovo 21 d. Sprendimą *Belgija prieš Komisiją* (C-142/87, Rink. p. I-959, 66 punktas) ir sprendimo *Komisija prieš Italiją* (minėto 11 išnašoje) 26 ir 27 punktus.

29. Šioje byloje tariamą pagalbą sudarė asimetrinis ginčijamo mokesčio nustatymas tik farmacijos laboratorijoms, taip suteikiant pranašumą didmeniniams platintojams (kurie yra neapmokestinti tuo mokesčiu), ir todėl konkurencinė padėtis gali būti atkurta, jeigu didmeniniai platintojai sumokėtų sumas, atitinkančias tas sumas, kurioms buvo taikytas esminis atleidimas nuo mokesčio.

30. Tačiau, kaip jau minėjau, *Boiron* nepasirinko minėto būdo, tačiau ėmėsi veiksmų, kuriuos galima būtų pavadinti priešingu ketinimu: užuot pareikalavusi iš didmeninių platintojų taip pat sumokėti tą mokestį atitinkančias sumas, ji pareiškė ieškinį nacionaliniame teisme, reikalaudama grąžinti jos pačios sumokėtas sumas, kurios, jos manymu, surinktos neteisėtai. Todėl tokioje byloje, kokia yra nagrinėjamoji, reikia nustatyti, ar leidžiama tokia teisių gynimo priemonė, siekiant pašalinti bet kokios pagalbos iškraipančias pasekmes ir atkurti buvusią padėtį.

31. Šiuo klausimu šalys pateikia visiškai skirtingus argumentus. *Boiron* tvirtina, kad šioje byloje ginčijamu mokesčiu apmokestintų įmonių sumokėtų įmokų grąžinimas yra tinkamiausia priemonė pašalinti tariamus konkurencijos iškraipymus. Ieškovės teigimu, taip yra todėl, kad šiuo atveju pagalba atsiranda ne dėl to, kad didmeniniai platintojai nėra apmokestinti nagrinėjamu mokesčiu, bet dėl to, kad farmacijos laboratorijos yra apmokestinamos mokesčiu, nustatytu vien tik siekiant nevienodai apmokestinti dvi įmonių kategorijas, neva norint atkurti pusiausvyrą.

32. Tačiau Komisija, URSSAF ir Prancūzijos vyriausybė tvirtina, kad tokia teisių gynimo priemonė nėra leistina, nes ji neleistų pašalinti jokių priemonės antikonkurencinių pasekmių ir pabrėžtų tuos aspektus, kuriais yra pažeidžiama Bendrijos teisė, nes ji išplečia nuo mokesčio atleidžiamų asmenų, todėl ir pagalbos gavėjų, ratą. Taigi, Komisijos nuomone, veikimo būdas, kurį turėjo pasirinkti *Boiron*, yra ieškinys, kuriuo reikalaujama nurodyti valstybei grąžinti neteisėtą didmeniniams platintojams suteiktą pagalbą.

33. Savo ruožtu pirmiausia pažymėčiau, kad Teisingumo Teismas jau turėjo progą nuspręsti dėl prašymų grąžinti sumokėtas sumas, kurie iš pirmo žvilgsnio gali pasirodyti panašūs į nagrinėjamuosius šioje byloje.

34. Kaip jau pažymėjau pirmiau, Teisingumo Teismas yra išaiškinęs, kad, kai pagalba yra suteikiama atleidimo nuo mokesčio forma, „mokesčio mokėtojai, siekdami išvengti mo-

kėti šį mokestį“ [13] ar „jį susigrąžinti“ [14], *negali* remtis tuo, jog kitų įmonių atleidimas nuo mokesčio yra valstybės pagalba.

35. Taip yra todėl, kad tokiais atvejais pagalbą reglamentuojančias Bendrijos taisykles galinti pažeisti pagalbos priemonė yra ne mokestinė priemonė, nes bet kuriuo atveju valstybės narės ją nustato teisėtai naudodamosi savo diskrecija nustatyti mokesčius, tačiau tam tikriems mokesčių mokėtojams taikomas atleidimas nuo mokesčio [15].

36. Todėl ieškovės, remdamosi pagalbos buvimo faktu, turi ginčyti būtent tą atleidimą ir tik tą mokestinės priemonės aspektą. Teisingumo Teismas yra išaiškinęs, kad tokiais atvejais konkurencijos iškraipymas visada turi būti pašalintas išieškant suteiktą pagalbą, ir yra nurodęs tokio išieškojimo sąlygas: „valdžios institucijos (turės) <...> tik imtis priemonių, nurodančių pagalbą gavusioms įmonėms sumokėti sumas, atitinkančias joms neteisėtai taikyto atleidimo nuo mokesčio sumą“ [16].

37. Tačiau ši byla skiriasi nuo pirmiau apibūdintosios.

38. Neatrodo, kad nacionalinės teisės aktai, nustatantys tiesioginio pardavimo mokestį, reikalauja mokėti (teisėtai nustatytą) bendrą mokestį ir kartu (neteisėtai) atleidžia tam tikras įmones nuo to mokesčio. Tai yra „asimetriškai“ nustatytas mokestis, t. y. mokestis, nustatytas tik kai kuriems ūkio subjektams (farmacijos laboratorijoms) ir nenustatytas su tais ūkio subjektais konkuruojantiems subjektams (didmeniniams platintojams), siekiant kompensuoti pastarųjų tariamai patiriamas sąnaudas.

39. Taigi nagrinėjama byla susijusi su specifine situacija, kurioje, kaip Teisingumo Teismas pažymėjo ir sprendime *Ferring* (ir niekas to neginčijo), pagrindinis ginčijamo mokesčio nustatymo tikslas buvo taikant nevienodą mokestinį režimą kompensuoti tariamą pusiausvyros tarp dviejų įmonių grupių nebuvimą.

40. 1997 m. gruodžio 19 d. Įstatymo parengiamieji dokumentai aiškiai rodo (kaip ir Prancūzijos *Conseil Constitutionel* sprendimas), kad mokestis buvo nustatytas tik farmacijos laboratorijų tiesioginiam pardavimui būtent siekiant nustatyti mokestinį

13 — Sprendimo (minėto 7 išnašoje) *Banks* 80 punktas; kursyvu išskirta mano. Tuo pačiu klausimu žr. 2000 m. kovo 9 d. Sprendimą *EKW ir Wein & Co* (C-437/97, Rink. p. I-1157, 52 punktas) ir 2000 m. liepos 13 d. Sprendimą *Idéal Tourisme* (Rink. p. I-6049, 20 punktas).

14 — 2005 m. spalio 27 d. Sprendimas *Casino France ir kt.* (C-266/04–C-270/04, C-276/04 ir C-321/04–C-325/04, Rink. p. I-9481, 44 punktas).

15 — Šiuo klausimu visų pirma žr. 2005 m. liepos 14 d. generalinės advokatės C. Stix-Hackl išvados byloje *Casino France ir kt.* (minėtoje 14 išnašoje) 38 punktą.

16 — 1993 m. birželio 10 d. Sprendimas *Komisija prieš Graikiją* (C-183/91, Rink. p. I-3131, 17 punktas).

režimą, kuris būtų palankus didmeniniams platintojams, ir taip kompensuoti nepalankią konkurencinę padėtį, kuri, Prancūzijos teisės aktų leidėjo teigimu, atsirado jiems nustačius su viešąja paslauga susijusius įsipareigojimus [17].

41. Todėl šioje byloje nėra pirmojo reikalavimo, teisėtai įvedančio mokestį, ir antrojo reikalavimo, neteisėtai nustatančio tam tikrų asmenų atleidimą nuo to mokesčio. Iš tiesų neteisėtas yra mokestį nustatantis reikalavimas, nes juo siekiama suteikti konkurencinį pranašumą tam tikroms įmonėms, kurios tuo mokesčiu neapmokestinamos. Todėl jeigu yra pagalba, tai ją sukuria asimetrinis mokesčio nustatymas (tik) vienos kategorijos įmonėms.

42. Tokiomis aplinkybėmis yra aišku, kad iš esmės niekas nedraudžia tokioms įmonėms ginčyti mokesčio teisėtumo kompetentinguose nacionaliniuose teismuose ir reikalauti jį grąžinti.

43. Iš pirmo žvilgsnio atrodo, kad toks požiūris netiesiogiai patvirtinamas teismų praktikoje dėl „parafiskalinių" mokesčių nustatymo, t. y. tais atvejais, kai neteisėtą valstybės pagalbą sudaro lėšų, surinktų iš konkrečiai tam tikslui nustatyto mokesčio (t. y. parafiskalinio mokesčio), paskirstymas tam tikriems asmenims subsidijų forma. Tokiais atvejais įmonių šio mokesčio forma sumokėtos įmokos yra būdas finansuoti valstybės pagalbos priemonę.

44. Šiuo klausimu pažymėčiau, kad sprendime *Van Calster*, kuriuo taip pat rėmėsi ieškovė, Teisingumo Teismas nusprendė, jog, „kai pagalbos priemonė, kurios finansavimo būdas yra *neatskiriama jos dalis*, buvo įgyvendinta pažeidus pareigą pranešti apie ją, nacionaliniai teismai iš principo privalo *nurodyti grąžinti* mokesčius ar įmokas, nustatytus specialiai šiai pagalbai finansuoti" [18]. Teisingumo Teismo teigimu, tik taip galima atkurti iki tol buvusią įmonių, kurios netinkamai gavo pagalbą, ir tų įmonių, kurios turėjo finansuoti neteisėtą pagalbą, padėtį [19].

45. Taigi manau, kad nagrinėjamoje byloje, kaip ir parafiskalinių mokesčių atveju, tarp mokesčio ir fiskalinės naudos galima įžvelgti

17 — Žr. sprendimo *Ferring* (minėto 2 išnašoje) 19 punktą. Taip pat žr. šios išvados 12 punktą.

18 — 10 išnašoje minėto sprendimo 53, 54 punktai. Kursyvu išskirta mano.

19 — Šiuo klausimu žr. 2003 m. lapkričio 27 d. Sprendimą *Enirisorse* (C-34/01–C-38/01, Rink. p. I-14243, 44, 45 punktai).

įtikinamą ir būtiną sąsają (jei ne visišką tapatumą) [20]. Iš tiesų pranašumas, kuris teoriškai gali būti pasirinktinai suteiktas didmeniniams platintojams, kaip jau pažymėjau, atsiranda dėl 1997 m. gruodžio 19 d. Įstatymu asimetriškai nustatyto mokesčio, nes, nustačius tą asimetrišką mokestį tik kai kurioms įmonėms, juo neapmokestintos įmonės vėlgi teoriškai atsiduria sąlygiškai palankesnėje padėtyje.

46. Kitaip tariant, mokesčio nustatymas farmacijos laboratorijoms ir didmeninių platintojų neapmokestinimas yra du neatskiriami tą mokestį nustačiusios Prancūzijos priemonės aspektai.

47. Tačiau tai dar ne viskas. Taip pat reikia pažymėti, kad, nors ir netiesiogiai, farmacijos laboratorijų mokamas mokestis taip pat turi įtakos didmeninių platintojų gautos pagalbos dydžiui: nauda, kurią šie gauna iš to, kad jų konkurentai privalo mokėti ginčijamą mokestį, būtinai priklauso nuo nagrinėjamo mokesčio dydžio, ir yra aišku, kad kuo didesnis mokestis, tuo didesnę konkurencinę naudą gauna juo neapmokestintos įmonės konkurentės.

48. Todėl, priešingai Komisijos ir URSSAF tvirtinimams, nagrinėjamas mokestis turi būti laikomas sudedamąja ir neatskiriama pagalbos priemonės dalimi, nes, kartoju, iš tiesų būtent nustačius asimetrinį mokestį 1997 metais didmeniniams platintojams buvo sukurtas konkurencinis pranašumas ir taip iškraipyta konkurencija sektoriuje.

49. Jeigu taip yra, tada manau, kad ieškovės minėta teisių gynimo priemonė, kuri turėtų pašalinti mokesčio pasekmes (grąžinant mokesčiu apmokestintų įmonių sumokėtas įmokas), gali būti ypač veiksmingas būdas atkurti iki tol buvusią padėtį [21].

50. Mokesčio pasekmių pašalinimas iš tiesų tik atkurtų padėtį, buvusią iki mokesčio įvedimo, t. y. padėtį, kai didmeniniams platintojams ir laboratorijoms nebuvo taikomas nevienodas mokesčių režimas.

51. Be to, jeigu asimetriško mokesčio nustatymas yra neteisėta pagalbos priemonė, man atrodo įtikinamas *Boiron* tvirtinimas, kad

20 — Dėl esminės mokesčio ir pagalbos priemonės ryšio svarbos žr. 2005 m. sausio 13 d. Sprendimą *Streekgewest* (C-174/02, Rink. p. I-85, 22 ir tolesni punktai).

21 — Pažymėsiu, kad jau anksčiau esu iškėlęs tokią galimybę byloje *Ferring* (minėtoje 2 išnašoje) pateiktos savo išvados 22–23 punktuose.

Prancūzijos institucijos aktai, kuriais remdamasi ji surinko neteisėtai (tik) farmacijos laboratorijoms nustatytą mokestį, yra negaliojantys.

52. Čia pažymėčiau, kad remiantis nusistovėjusia Teisingumo Teismo praktika „nacionaliniai teismai privalo tokiu (nacionalinės valdžios institucijų padarytu EB 88 straipsnio 3 dalies) pažeidimu galintiems remtis asmenims užtikrinti, kad pagal jų nacionalinę teisę bus nuspręsta dėl visų pasekmių, susijusių *su pagalbą leidžiančių priemonių galiojimu*, nesilaikant tos nuostatos suteiktos finansinės paramos išieškojimu ir galimomis laikinosiomis priemonėmis“ [22].

53. Ši nacionalinio teismo pareiga veikti siekiant apginti tokių asmenų teises kyla iš EB 88 straipsnio 3 dalies tiesioginio veikimo [23]. Kaip aiškiai rodo cituota ištrauka, pagal ją reikalaujama, kad teismas pasinaudotų visomis teisinėmis priemonėmis, kurias leidžia jo vidaus teisė, kad apgintų ieškovus.

54. Atsižvelgdamas į tai, nematau priežasties, kuri, susiklosčius tokioms specialioms aplinkybėms, kokios yra nagrinėjamoje byloje, neleistų nacionaliniam teismui suteikti apsaugos įmonėms, kurioms neteisėta pagalba turėjo neigiamos įtakos, patenkinant prašymą dėl grąžinimo, kurį pateikė *Boiron*.

55. Ir, priešingai Prancūzijos vyriausybės, URSSAF ir Komisijos tvirtinimui, man atrodo, kad dėl tokio sprendimo neteisėtas veiksmas nesukeltų sunkesnių pasekmių, taigi ir nepadidėtų iš priemonės naudos gaunančių asmenų skaičius, taip padarant žalos ginčijamu mokesčiu apmokestintoms įmonėms. Iš tiesų manau, kad yra priešingai: toks sprendimas sumažintų įmonių, kurioms tariama pagalba turėtų neigiamos įtakos, skaičių, apribotų mokesčio asimetrinio taikymo sritį, todėl ir antikonkurencines mokesčio pasekmes.

56. Taip pat pažymėčiau, kad yra labai tikėtina, jog Teisingumo Teismo sprendimas leisti grąžinti ginčijamą mokestį taip pat būtų ženklas kitoms farmacijos laboratorijoms, manančioms, kad nagrinėjamos pagalbos suteikimas joms turėjo neigiamos įtakos. Iš tiesų bet kuris apdairus ūkio subjektas gali, kaip tai padarė *Boiron*, imtis veiksmų, siekdamas susigrąžinti netinkamai kaip mokestį sumokėtą sumą.

22 — 1991 m. lapkričio 21 d. Sprendimas *Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires et Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon* (C-354/90, Rink. p. I-5505, 12 punktas, toliau – sprendimas *Saumon*; kursyvu išskirta mano). Taip pat žr. 1996 m. liepos 11 d. Sprendimą *SFEI* (C-39/94, Rink. p. I-3547, 40 punktas).

23 — Žr. 1973 m. gruodžio 11 d. Sprendimą *Lorenz* (120/73, Rink. p. 1471, 7 punktas).

57. Galiausiai toks sprendimas atrodo pageidautinas proceso ekonomijos sumetimais, nes taip būtų pigiau apginti asmenų, nukentėjusių dėl tokios neteisėtos paramos priemonės, kokia nagrinėjama šioje byloje, teises. Kitas sprendimas, kurį palaiko Komisija, reikštų *Boiron* prašymo grąžinti sumokėtą mokestį atmetimą ir būtinybę tai bendrovei pareikšti naują ieškinį nacionaliniuose teismuose, kad šie nurodytų nacionalinėms valdžios institucijoms atgaline data taikyti ginčijamą mokestį iš pat pradžių juo neapmokestintoms įmonėms. Tačiau sunku ginčyti, kad tas sprendimas nepadarytų antikonkurencinių ginčijamo mokesčio pasekmių panaikinimo daug sudėtingesnio, brangesnio ir neapibrėžto. Taip būtų dar ir todėl, jeigu manytume, kad Prancūzijos institucijos nusprendė panaikinti tą mokestį 2002 m. gruodžio 20 d. Įstatymu užuot juo apmokestinusios ir didmeninius platintojus.

58. Tokiomis aplinkybėmis manau, kad yra svarbu pažymėti, jog, jei prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas laikytųsi šioje išvadoje pasiūlytos pozicijos, jis neprivalo nurodyti grąžinti visas *Boiron* sumokėtas mokesčio įmokas, o tik tą jų dalį, kuri viršija „papildomas sąnaudas“. Kaip Teisingumo Teismas nutarė sprendime *Ferring*, neteisėta nauda, kurią didmeniniai platintojai galėjo gauti, nėra visa įmokų suma, kurias valstybė atsisakė rinkti, tačiau tik ta suma, kuri viršija papildomas tų įmonių sąnaudas, patirtas vykdant joms nustatytus su viešąja paslauga susijusius įpareigojimus [24].

59. Todėl mokesčiu, kurio neturi patirti farmacijos laboratorijos ir kuris laikytinas didmeninių platintojų neteisėta nauda, turėtų būti laikoma tik ta sumokėtų įmokų dalis, kuri atitinka tariamai per didelę kompensaciją už su viešąja paslauga susijusių įsipareigojimų įvykdymą.

60. Aišku, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pirmiausia turės nustatyti, ar didmeniniams platintojams suteiktame atleidime yra pagalbos elementas, ir, jeigu jis yra, nustatyti konkrečią sumą. Šiuo atžvilgiu tik priminsiu, kad minėtame sprendime *Altmark Trans ir Regierungspräsidium Magdeburg* Teisingumo Teismas nusprendė, kad, jeigu įmonės, privalančios vykdyti su viešąja paslauga susijusius įsipareigojimus, nebuvo atrinktos per viešųjų pirkimų procedūrą, reikiamos kompensacijos dydis turi būti nustatytas išanalizavus išlaidas, kurias,

24 — Tiek, kiek yra įvykdytos kitos sprendime *Ferring* ir 2003 m. liepos 24 d. Sprendime *Altmark Trans ir Regierungspräsidium Magdeburg* (C-208/00, Rink. p. I-7747) nurodytos sąlygos. Pažymėčiau, kad sprendimo *Altmark Trans ir Regierungspräsidium Magdeburg* 89–93 punktuose Teisingumo Teismas nurodė sąlygas, kurios turi būti įvykdytos, kad įmonei, privalančiai įvykdyti su viešąja paslauga susijusius įsipareigojimus, skirta kompensacija nebūtų laikoma valstybės pagalba: 1) kompensaciją gaunančiai įmonei turi būti iš tikrųjų pavesta vykdyti su viešąja paslauga susijusius įsipareigojimus ir šie įsipareigojimai turi būti aiškiai apibrėžti; 2) parametrai, kuriais remiantis apskaičiuojama kompensacija, turi būti objektyviai ir skaidriai nustatyti iš anksto; 3) kompensacija negali būti didesnė, negu būtina tam, kad visiškai ar iš dalies padengtų su viešąja paslauga susijusių įsipareigojimų vykdymu susijusias sąnaudas, atsižvelgiant į su tuo susijusias pajamas ir pagrįstą pelną; 4) jeigu nerengiamas įmonės, turinčios įvykdyti su viešąja paslauga susijusius įsipareigojimus, pasirinkimo viešojo paslaugų pirkimo konkursas, kompensacijos dydį reikia nustatyti išanalizavus sąnaudas, kurių būtų turėjusi tipiška, gerai valdoma įmonė, vykdydama su viešąja paslauga susijusius įsipareigojimus.

vykdydama tokius su viešąja paslauga susijusius įsipareigojimus, patirtų tipiška, sėkmingai veikianti ir pakankamai transporto priemonėmis aprūpinta įmonė, atsižvelgiant į atitinkamas pajamas ir pagrįstą pelną tokiems įsipareigojimams įvykdyti [25].

61. Atsižvelgdamas į pateiktus svarstymus, siūlau Teisingumo Teismui į pirmąjį *Cour de Cassation* pateiktą klausimą atsakyti taip: Bendrijos teisė nedraudžia farmacijos laboratorijai, privalančiai mokėti tokį mokestį, kuris nustatytas 1997 m. gruodžio 19 d. Įstatymo Nr. 97-1164 12 straipsniu, remtis tuo, kad tas faktas, jog didmeniniai platintojai nėra apmokestinti šiuo mokesčiu, yra valstybės pagalba, siekiant susigrąžinti dalį sumokėtos sumos, kuri atitinka didmeninių platintojų neteisėtai gautą ekonominę naudą.

Dėl antrojo klausimo

Įžanginės pastabos

62. Jeigu atsakymas į pirmąjį klausimą yra teigiamas, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia Teisingumo Teismo, ar Bendrijos teisė draudžia nacionalines taisykles, pagal kurias prašymą pateikęs asmuo, kuris remiasi tuo, kad įmonėms už viešųjų paslaugų vykdymą suteikta kompensacija (šioje byloje – didmeniniams platintojams suteiktas atleidimas) yra pagalba, privalo įrodyti, jog tokia kompensacija viršija pastarųjų išlaidas, patiriamas vykdant su viešąja paslauga susijusius įsipareigojimus.

63. Formuluodamas šį klausimą, teismas pirmiausia remiasi Prancūzijos civilinio kodekso 1315 straipsniu, kuriame nustatyta, kad „bet kuris asmuo, kuris tvirtina, jog turi būti įvykdytas įsipareigojimas, privalo tai įrodyti“, ir papildomai pažymi, kad pagal naujojo Civilinio proceso kodekso 9 straipsnį kiekviena šalis, vadovaudamasi teise, turi įrodyti faktines aplinkybes, būtinas jos reikalavimams pagrįsti.

64. Pagal tas nuostatas, tęsia *Cour de Cassation*, ieškinį dėl valstybės priemonės pareiškianti šalis turi įrodyti, kad priemonė yra valstybės pagalba pagal Sutartį. Todėl byloje, susijusioje su valstybės paramos priemonėmis, asmenims, vykdantiems su viešąja paslauga susijusius įsipareigojimus, prašymą pateikęs asmuo turi įrodyti, kad nėra įvykdytos pagalbos buvimą paneigiančios sąlygos (visų pirma tos, kurių reikalau-

25 — 24 išnašoje minėto sprendimo 93 punktas.

jama sprendime *Altmark Trans ir Regierungspräsidium Magdeburg*) [26].

65. Siekdamas išsamumo, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas galiausiai pažymi, kad naujojo Civilinio proceso kodekso 10 straipsnis leidžia bylą iš esmės nagrinėjančiam teismui savo iniciatyva imtis visų teisėtų tyrimo priemonių. Tačiau jis pažymi, jog ta nuostata tik suteikia nacionaliniam teismui teisę veikti ir nereikalauja, kad jis parūpintų bet kokią trūkstamą informaciją prašymą pateikusiam asmeniui.

66. Todėl *Cour de Cassation* klausia Teisingumo Teismo, ar tokios nacionalinės taisyklės, kokios minėtos šioje byloje, turi būti laikomos neatitinkančiomis Bendrijos teisės, nes jos yra kaip įrodinėjimo būdai, dėl kurių taptų praktiškai neįmanoma ar pernelyg sudėtinga užtikrinti tokių asmens teisių apsaugą.

Vertinimas

67. Visų pirma pažymėčiau, kad, pagal nusistovėjusią teismų praktiką, nesant Bendrijos taisyklių, kiekviena valstybė narė savo nacionalinėje teisinėje sistemoje turi paskirti kompetentingus teismus ir nustatyti procesines taisykles, reglamentuojančias ieškinius, skirtus užtikrinti asmenų teisių, kurias jie kildina iš Bendrijos teisės, apsaugą, su sąlyga, kad, visų pirma, šios ieškinių pateikimo taisyklės nebus mažiau palankios nei taikomos pareiškiant panašius ieškinius dėl vidaus teisės pažeidimo, ir, antra, kad dėl jų Bendrijos teisės suteiktų teisių įgyvendinimas netampa praktiškai neįmanomas arba pernelyg sudėtingas [27].

68. Prieš pradėdamas svarstyti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nurodytas nacionalines proceso taisykles, pirmiausia pažymėčiau, kad tos taisyklės paprasčiausiai yra nuostatos, kurios pagal nustatytą bendrąjį teisės principą reikalauja, jog asmuo, norintis remtis teise ieškinyje, įrodytų faktines aplinkybes, kuriomis ta teisė yra grindžiama (ši taisyklė dažnai išreiškiama gerai žinomu lotynišku posakiu *ei incumbit probatio qui dicit, non qui negat* („įrodyti turi tas, kuris tvirtina, o ne tas, kuris neigia") [28].

26 — Žr. 24 išnašą.

27 — Be daugelio kitų sprendimų, žr. 1976 m. gruodžio 16 d. Sprendimą *Rewe* (33/76, Rink. p. 1989, 5 punktas); 1983 m. lapkričio 9 d. Sprendimą *San Giorgio* (199/82, Rink. p. 3595, 12 punktas) ir 2002 m. rugsėjo 24 d. Sprendimą *Grundig Italiana* (C-255/00, Rink. p. I-8003, 33 punktas). Dėl pagalbos žr. sprendimą *Saumon* (minėto 22 išnašoje 12 punktas) ir 1989 m. vasario 2 d. Sprendimą *Komisija prieš Vokietiją* (94/87, Rink. p. 175, 12 punktas).

28 — Dėl aiškaus pripažinimo, kad toks principas taip pat taikomas Bendrijos procese, žr. 1990 m. gegužės 10 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimą *Sens prieš Komisiją* (T-117/89, Rink. p. II-185, 20 punktas). Taip pat žr. 1988 m. birželio 28 d. Sprendimą *Komisija prieš Italiją* (3/86, Rink. p. 3369, 13 punktas) ir 1989 m. spalio 5 d. Sprendimą *Komisija prieš Nyderlandus* (290/87, Rink. p. 3083, 11 ir 20 punktai).

69. Todėl reikia iškelti klausimą, ar konkrečiu atveju tas pagrindinis principas gali sukelti pernelyg didelių sunkumų ieškovui tokioje byloje, kokia yra nagrinėjama.

70. Aišku, galima sutikti su *Boiron* ir Komisija, kad pagalbą tariamai gaunančios įmonės konkurentui galbūt gali būti sudėtinga įrodyti, jog kompensacija viršija papildomas sąnaudas, patiriamas vykdant su viešąja paslauga susijusius įsipareigojimus. Su įmonių valdymo išlaidomis susijusi informacija paprastai yra labai konfidenciali.

71. Tačiau išnagrinėjus atitinkamas naujojo Prancūzijos civilinio proceso kodekso nuostatas yra aišku, kad nacionaliniam teismui yra palikta plati diskrecija imtis visų tyrimo priemonių, kurių gali prireikti norint gauti įrodymų, būtinų išspręsti bylą iš esmės.

72. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodė, kad naujojo Civilinio proceso kodekso 10 straipsnis leidžia nacionaliniam teismui, kai jis mano, kad tai yra tinkama, savo iniciatyva imtis visų teisėtų tyrimo priemonių.

73. Be to, kaip URSSAF pažymėjo rašytinėse pastabose, naujojo Civilinio proceso kodekso 143–146 straipsniai leidžia teismui, nepaisant to, ar to prašo šalis, bet kurioje proceso stadijoje imtis tyrimo priemonių, jeigu jis mano neturintis pakankamai įrodymų sprendimui priimti. Tokios priemonės gali apimti teismo įsakymą šaliai ar kitam asmeniui pateikti bet kokį aktą ar dokumentą (naujojo Civilinio proceso kodekso 138 straipsnis).

74. Todėl, remdamasis tomis taisyklėmis, manau, kad nacionaliniam teismui yra suteikta reali galimybė įsikišti, nurodant imtis būtinų tyrimo priemonių pagal šalies prašymą arba savo iniciatyva, siekiant išspręsti visus sunkumus, kurių šaliai iškilo pateikiant tam tikrus įrodymus (pavyzdžiui, įrodymus, susijusius su konkurento valdymo išlaidomis).

75. Toliau taip pat pažymėčiau, jog sprendime *Altmark Trans ir Regierungspräsidium Magdeburg*[29] Teisingumo Teismo nurodytos sąlygos, pagal kurias pripažįstama, kad nagrinėjamomis aplinkybėmis pagalbos nebuvo suteikta, yra kumuliacinės. Taigi jei prašymą

29 — Žr. 24 išnašą.

pateikęs asmuo įrodo, jog bent viena iš tų sąlygų nėra įvykdyta, to pakanka, kad nacionalinis teismas konstatuotų, jog tokia kompensacija yra valstybės pagalba Sutarties prasme. Nors prašymą pateikusiam asmeniui gali būti sudėtinga įrodyti, kad paslaugų teikėjui sumokėta kompensacija viršija dėl viešosios paslaugos patirtas išlaidas, nemanau, jog tokie įrodinėjimo sunkumai yra akivaizdūs siekiant įrodyti, kad nėra įvykdyta nė viena iš kitų trijų sprendime *Altmark* nurodytų sąlygų.

76. Pavyzdžiui, pažymėčiau, kad pagal ketvirtąją sąlygą reikalaujama, jog kompensacija būtų apskaičiuota remiantis išlaidų, kurių patirtų tipiška įmonė, teikdama tokias paslaugas, analize. Nemanau, kad svarstant tą reikalavimą būtų būtina susipažinti su konfidencialiais duomenimis, su kuriais gali susipažinti tik įmonė pagalbos gavėja ar valstybė. Iš tiesų duomenys, būtini tokiai analizei atlikti, paprastai yra informacija, kurią turėtų žinoti nagrinėjamoje rinkoje veikianti arba ketinanti veikti įmonė.

77. Galiausiai pridurčiau, kad manęs neįtikino Komisijos argumentas, apibūdinantis nagrinėjamus įrodymus kaip „reikalaujančius paneigimo“, ir todėl būtų įprasta to reikalauti iš valstybės narės ar tariamo pagalbos gavėjo. Atrodo, kad tas argumentas daugiausia pagrįstas terminologiniu aspektu. Tačiau manau, kad visos faktinės aplinkybės, kurias prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui turi įrodyti *Boiron*, taip pat gali būti apibūdintos kaip pozityvios faktinės aplinkybės: pernelyg didelė kompensacija, palyginti su išlaidomis, patirtomis teikiant viešąją paslaugą, paslaugos teikėjo gauta ekonominė nauda ir t. t.

78. Atsižvelgdamas į tai, kas nurodyta, nemanau, kad, jei su įrodinėjimo pareiga susijusios bendrosios nacionalinės teisės nuostatos yra suformuluotos kaip tos nuostatos, kurias paminėjo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, dėl jų tampa „praktiškai neįmanoma ar pernelyg sudėtinga“ apginti teises, kurias asmenys kildina iš Bendrijos teisės, reglamentuojančios valstybės pagalbą.

79. Todėl siūlau Teisingumo Teismui į antrąjį klausimą atsakyti taip: Bendrijos teisė nedraudžia nacionalinių nuostatų, pagal kurias reikalaujama, kad prašymą pateikęs asmuo, kuris remiasi tuo, jog įmonėms už viešųjų paslaugų suteikimą skirta kompensacija yra valstybės pagalba, pateiktų įrodymų, kad tokia kompensacija viršija išlaidas, patirtas vykdant toms įmonėms nustatytus su viešąja paslauga susijusius įsipareigojimus.

V — Išvada

80. Atsižvelgdamas į tai, kas nurodyta, siūlau Teisingumo Teismui į *Cour de Cassation* pateiktus prejudicinius klausimus atsakyti taip:

„1. Bendrijos teisė nedraudžia farmacijos laboratorijai, apmokestinamai tokiu mokesčiu, koks nustatytas 1997 m. gruodžio 19 d. Įstatymo Nr. 97-1164 dėl socialinio draudimo finansavimo 1998 metais 12 straipsnyje, siekiant susigrąžinti dalį sumokėtos sumos, kuri atitinka didmeninių platintojų neteisėtai gautą ekonominę naudą, remtis tuo, kad didmeninių platintojų neapmokestinimas šiuo mokesčiu yra valstybės pagalba.

2. Bendrijos teisė nedraudžia nacionalinių nuostatų, pagal kurias reikalaujama, kad prašymą pateikęs asmuo, kuris remiasi tuo, jog įmonėms už viešųjų paslaugų suteikimą skirta kompensacija yra valstybės pagalba, pateiktų įrodymų, kad tokia kompensacija viršija išlaidas, patirtas vykdant šioms įmonėms nustatytus su viešąja paslauga susijusius įsipareigojimus."